

Finanšu
nozares
asociācijas

TRAUKSMES CELŠANAS VADLĪNIJAS

1. 2019. gada 1. maijā stājās spēkā Trauksmes celšanas likums¹, ar kuru paredzēts veicināt, lai sabiedrības interesēs tiek celta trauksme par pārkāpumiem, un nodrošināt trauksmes celšanas mehānismu izveidi un darbību, kā arī trauksmes cēlēju pienācīgu aizsardzību.
2. Trauksmes celšanas likuma 9. pants paredz, ka biedrības (šajā gadījumā – Asociācija) var nodrošināt atbalstu, tostarp konsultācijas, trauksmes cēlējiem un personām, kuras vēlas celt trauksmi, lai veicinātu trauksmes celšanu un trauksmes cēlēju aizsardzību.
3. Asociācija apzinās, ka trauksmes celšanas sistēmas mērķis ir nodrošināt, lai ikviens Finanšu institūcijā nodarbinātais var informēt par kādu iespējamu, sabiedrībai būtiskas intereses skarošu pārkāpumu šīs organizācijas darbībā, lai to laikus novērstu, pirms apdraudēta organizācijas reputācija, tai radušies zaudējumi vai tiek iesaistītas kompetentās valsts institūcijas.
4. Asociācija apzinās, ka trauksmes celšanas sistēma ir labas korporatīvās pārvaldības sastāvdaļa, kas veicina organizācijas ilgtspēju, tās darbības caurskatāmību un uzticamību. Trauksmes celšanas rīka esamība korporatīvajā pārvaldē veicina gan darbinieku, gan investoru, gan arī sadarbības partneru uzticību. Trauksmes celšanas rīks palīdz organizācijai veidot atklātībā un neiecietībā pret pārkāpumiem balstītu organizācijas iekšējo korporatīvo kultūru.
5. Ir vērā ņemama starptautiskā prakse, ka visefektīvāk organizācijā ir izveidot un ieviest vairākus trauksmes cēlēju kanālus. Tādēļ ikviena Finanšu institūcija savos iekšējos noteikumos informē darbiniekus par iespēju celt trauksmi, informējot par viņai pieejamiem ziņošanas kanāliem (piemēram, Kredītiestāžu likuma 106.2 pantā paredzēto ziņošanas kanālu).
6. Finanšu institūciju darbinieki papildus minētajam var iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu arī Asociācijai, to nosūtot uz speciālu Asociācijas e-pasta adresi: whistle@financelatvia.eu vai aizpildot elektronisko trauksmes cēlēja veidlapu Asociācijas mājas lapā: www.financelatvia.eu/celtrauksmi.
7. Asociācija garantē trauksmes cēlēja konfidencialitāti un aizsardzību gan saskaņā ar Trauksmes celšanas likumu, gan ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/1937 par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Eiropas Savienības tiesību aktu pārkāpumiem, Asociācijai iesniegtajiem trauksmes cēlēja ziņojumiem var piekļūt tikai Asociācijas valde. Asociācija to glabās ne ilgāk kā vienu gadu no saņemšanas brīža.

¹ Trauksmes celšanas likums. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/302465-trauksmes-celsanas-likums>

8. Iesniegt trauksmes cēlēja ziņojumu var par jebkādu Finanšu institūcijas veikto negodprātīgo rīcību un pārkāpumiem, piemēram, korupciju, krāpšanu, izvairīšanos no nodokļu nomaksas, konkurences tiesību pārkāpumu, sankciju apiešanu u.c.
9. Asociācija norāda, ka finanšu institūcijas darbiniekam, iesniedzot trauksmes cēlēja ziņojumu Asociācijai, **nav tiesību atklāt Asociācijai neizpaužamās ziņas par klientu vai tā darījumiem**. Trauksmes celšanas ziņojumu, kas satur vai varētu saturēt neizpaužamas ziņas par klientu vai tā darījumiem, finanšu institūcijas darbinieks var iesniegt, izmantojot iekšējo finanšu institūcijas trauksmes celšanas kanālu vai, ja finanšu iestādi uzrauga Finanšu un kapitāla tirgus komisija, – arī ārējo Finanšu un kapitāla tirgus komisijas izveidoto trauksmes celšanas kanālu atbilstoši finanšu institūcijas iekšējām procedūrām un Kredītiestāžu likuma 106.2 pantam.
10. Trauksmes cēlējam, sniedzot trauksmes cēlēja ziņojumu, ir būtiski norādīt savu identitāti, lai Asociācija varētu sazināties papildu informācijas iegūšanai un informēt trauksmes cēlēju par ziņojuma izskatīšanas gaitu.
11. Asociācijas valde, saņemot trauksmes cēlēja ziņojumu, septiņu dienu laikā informē trauksmes cēlēju par ziņojuma saņemšanu. Asociācijas valde saprātīgā termiņā informē trauksmes cēlēju par ziņojumu izskatīšanu un Finanšu institūcijas veiktajām darbībām.

12. Asociācija pēc trauksmes cēlēja ziņojuma saņemšanas, lai nodrošinātu veiksmīgu trauksmes cēlēju aizsardzību, pilnīgi pseidonimizē trauksmes cēlēju iesniegtos ziņojumus. Pseidonimizāciju īsteno ziņojumā aizstājot jebkādas personas datus, kā arī jebkādu informāciju, kas varētu ļaut identificēt konkrēto trauksmes cēlēju.
13. Pēc pseidonimizācijas Asociācijas valde šo ziņojumu nodod Finanšu institūcijas valdei vai padomei, nodrošinot atgriezenisko saiti, tostarp, lai konstatētu, vai Finanšu institūcija sekmē negodprātīgas rīcības un pārkāpumu pārtraukšanu, necenšoties identificēt trauksmes cēlēju.
14. Nepieciešamības gadījumā, lai pilnīgi novērstu Finanšu institūcijas iespējami veikto pārkāpumu, Asociācijas valde pseidonimizētu trauksmes cēlēja ziņojumu nodos institūcijai, kas ir kompetenta, lai skaidri identificētu un novērstu pārkāpumu, un, ja tas iespējams, paziņojot Finanšu institūcijai.
15. Ja trauksmes cēlējs nevēlas saņemt informāciju par ziņojumu izskatīšanu un nav drošs par savu kā trauksmes cēlēja aizsardzību, tad viņš var iesniegt anonīmu trauksmes cēlēja ziņojumu. Šādā gadījumā trauksmes cēlēja ziņojumu izskatīs atbilstoši iespējām, un trauksmes cēlējam nenodrošina Trauksmes celšanas likumā paredzēto aizsardzību.
16. Asociācija ir izstrādājusi trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu, kura ir šo vadlīniju pielikumā. Šo veidlapu Finanšu institūcijā nodarbinātais aizpilda, lai celtu trauksmi Asociācijas uzturētajā ziņošanas kanālā par Finanšu institūcijas pieļauto negodprātīgo rīcību un pārkāpumiem. Trauksmes cēlēja ziņojumu var iesniegt arī brīvā formā, tomēr ieteicams izmantot Trauksmes cēlēja ziņojuma veidlapu.
17. Finanšu institūcija informatīvajos materiālos un darbinieku mācībās regulāri informē par trauksmes celšanas iespējām, it īpaši par ziņošanas iespējām Asociācijai.
18. Finanšu institūcijas nepieļauj negodprātīgu rīcību un pārkāpumus attiecībā trauksmes celšanas principiem. Lai gan šī Asociācijas politika ir rekomendējoša un Finanšu institūcijas apņēmušās to ievērot labprātīgi, ir svarīgi, ka politikā ietvertie principi tiek ievēroti visās Finanšu institūcijās, tādējādi stiprinot Finanšu institūciju reputāciju un uzticamību. Ja Finanšu institūcija neievēro šajā politikā noteikto, Asociācijas padome rīkojas Asociācijas Statūtos noteiktajā kārtībā.